

Extinderea pragului valoric al procedurii românești a cererilor cu valoare redusă

Extension of the Value Threshold of the Romanian Small Claims Procedure

COSMIN DĂRIESCU¹

Rezumat: Procedura românească a cererilor cu valoare redusă a fost introdusă prin Legea nr. 134/2010, Codul de procedură civilă, sub influența reglementărilor Uniunii Europene. Potrivit art. 1026 (nemodificat din 2010), pragul valoric până la care se poate folosi această procedură a fost stabilit la 10 000 de lei, la data sesizării (adică 2.375,35 euro, la cursul mediu anual de schimb al euro în 2010). În aceeași epocă, Regulamentul (UE) nr. 861/2007 fixa pragul valoric al procedurii europene a cererilor cu valoare redusă la 2000 de euro. În prezent, prin Regulamentul (UE) 2015/2421, domeniul procedurii menționate a fost extins până la suma de 5000 de euro. Considerând intenția legiuitorului român de a acorda acestei proceduri un domeniu de aplicare internă mai larg decât cel conturat de dreptul U.E., rata inflației în România și necesitatea armonizării procedurii interne cu cea din litigiile transfrontaliere, deducem necesitatea actualizării pragului valoric până la echivalentul în lei a sumei de 5000 de euro sau chiar mai mult.

Cuvinte-cheie: cereri cu valoare redusă, plafon valoric, România, Cod procedură civilă, competență jurisdicțională

Abstract: The Romanian small claims procedure was introduced by Law nr. 134/2010, Code of Civil Procedure, under the influence of European Union regulations. According to art. 1026 (unchanged since 2010), the value threshold up to which this track can be used was set at 10,000 lei, on the date of the court referral (i.e. 2,375.35 euros, at the average annual exchange rate of the euro in 2010). At the same time, Regulation (EU) No 861/2007 fixed the value threshold of the European Small Claims Procedure at EUR 2000. Currently, by Regulation (EU) 2015/2421, the scope of that procedure has been extended to the amount of EUR 5000. Considering the intention of the Romanian legislator to grant this procedure a broader internal scope than that outlined by the EU law, the inflation rate in Romania and the need to harmonize the internal procedure with that of cross-border disputes, we infer the need to update the value threshold up to the equivalent in lei of 5000 euros or more.

Keywords: small claims, value threshold, Romania, Code of Civil Procedure, jurisdiction

¹ Conferențiar univ. dr., Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, email: cosmin.dariescu@uaic.ro, <https://orcid.org/0000-0002-9714-2157>

1. Introducere

O vorbă din popor transmite peste veacuri faptul că până la Dumnezeu, te mănâncă sfinții. Transpus în contextul administrării justiției civile în România, această zicătoare dezvăluie dificultățile pe care cetățenii fără pregătire juridică le întâmpină atunci când trebuie să introducă sau să susțină o acțiune în instanță. Procedura civilă are o sumedenie de obstacole, de amănunte esențiale, de concepte și reguli interpretabile, printre care te poate călăuzi doar un inițiat (avocat). Dacă Virgiliu l-a călăuzit pe Dante, gratuit, din voință divină, avocații vor fi răsplătiți cu un onorariu (fiind liber-profesioniști). Adunând acest onorariu cu alte cheltuieli procesuale impuse de legile țării, reclamantul va investi în procedura civilă ordinară o sumă importantă de bani și o mare cantitate de timp. De aceea, pretenția pe care o susții în instanță trebuie să justifice prin avantaje sau prin banii rezultați, suma de bani și timpul investite. Dacă nu se realizează acest echilibru, reclamantul va fi descurajat să se adreseze instanței. Astfel, justiția se îndepărtează de popor, fiind accesibilă doar cetățenilor înstăriți.

Pentru a preîntâmpina acest fenomen ce subminează fundamentele etatice, legiuitorii lumii au creat proceduri judiciare expeditiv aplicabile acțiunilor care au ca obiect un drept de creanță cu valoare redusă. Pentru definirea valorii reduse, s-au instituit praguri valorice maxime, diferite de la o jurisdicție la alta. În țara noastră, procedura specială a cererilor cu valoare redusă a fost introdusă, sub inspirație europeană, prin Legea nr. 134/2010, Codul de procedură civilă.

Prezentul articol semnalează necesitatea măririi pragului valoric maxim prevăzut în Codul de procedură civilă pentru aplicarea procedurii speciale a cererilor cu valoare redusă. De asemenea, lucrarea identifică avantajele pe care o astfel de creștere le-ar antrena. În susținerea acestor teze, vom utiliza texte de lege și din regulamente ale U.E., doctrina și statisticile relevante precum și operațiunile de actualizare a pragului valoric maxim în raport cu rata inflației și convertirea sumei-prag în valută, la cursul din epoca publicării codului în Monitorul Oficial. Metodele de lucru sunt: analiza sistematică, deducția și metoda singularizantă (prin care conectăm cererile cu valoare redusă de ansamblul fenomenului social).

Articolul este structurat în cinci părți și este însoțit de bibliografie. După ce în introducere a fost conturată problema studiată, sursele și metodele utilizate, în partea a doua, vor fi trecute în revistă opiniile exprimate în literatura de specialitate. Cea de-a treia parte este destinată informațiilor privind pragul valoric maximal al procedurii interne speciale în diferite state europene și în procedura europeană a cererilor cu valoare redusă. În cea de -a patra parte ne vom concentra asupra pragului valoric instituit prin art. 1026 C.pr. civ., relevând necesitatea augmentării lui și argumentele care susțin această extindere. Articolul se încheie cu câteva concluzii sintetice și cu indicarea surselor bibliografice.

2. Preocupări anterioare

Fiind o inovație a Codului de procedură civilă din 2010, procedura alternativă simplificată a cererilor cu valoare redusă s-a bucurat de atenția deplină a doctrinei românești. Primele preocupări în materie datează din 2009, când un specialist reputat a realizat o comparație între reglementarea procedurii europene în materia cererilor cu valoare redusă și cea din proiectul de lege al noului Cod de procedură civilă român. Autorul evidențiază asemănările și deosebirile dintre cele două proceduri și pledează pentru extinderea Titlului executoriu european și la alte cereri decât la cele cu valoare redusă, creanțe necontestate sau la somații de plată. De asemenea, se propunea extinderea domeniului de aplicare a procedurii europene prin instituirea unui plafon valoric mai eficient și mai rezonabil de 20.000 de euro² (având în vedere cursul mediu anual din 2009 al euro de 4, 2373 lei³, această sumă echivala cu 84.746 lei)⁴. Din același an datează o analiză succintă a trăsăturilor caracteristice ale acestei proceduri (scrisă, accelerată și cu formalități reduse)⁵. În anii următori, procedura este studiată în detaliu, fără a se pune, însă în discuție, mărirea plafonului valoric maximal⁶.

Doctrina românească de drept internațional privat analizează procedura europeană a cererilor cu valoare redusă⁷. Atunci când se dezbate cuantumul

² Această propunere anticipa cu patru ani dorința Comisiei U.E. de a augmenta pragul valoric maximal al cererilor cu valoare redusă la 10.000 de euro. A se vedea R. Mańko, *European Small Claims Procedure. Legal analysis of the Commission's proposal to remedy weaknesses in the current system* (European Parliamentary Research Service-November 2014), p. 23, la: https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2014/542137/EPRS_IDA%282014%29542137_REV1_EN.pdf, accesat 4.10.2021).

³ Conform *Raport statistic. Cursul de schimb al pieței valutare-Serii anuale*, disponibil la: <https://bnr.ro/Raport-statistic-606.aspx>, accesat 22.10.2021.

⁴ I. Leș, *Reglementări naționale și comunitare privitoare la soluționarea cererilor cu valoare redusă* în Revista română de drept privat, nr. 1/2009, p. 124.

⁵ A. Tabacu, *Procedura cu privire la cererile cu valoare redusă și mijloacele procedurale de asigurare a celerității în procesul civil potrivit proiectului Noului cod de procedură civilă* în Revista română de drept privat, nr. 4/2009, pp. 235-239.

⁶ I. Leș, *Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole*, Editura C. H. Beck, București, 2013, pp. 1315-1324, C. C. Dinu, *Proceduri speciale în noul Cod de procedură civilă*, Editura Universul Juridic, București, 2013, pp. 219-236, I. Leș (coordonator), *Tratat de drept procesual civil, Vol. II (Căile de atac, Procedurile speciale, Executarea silită, Procesul civil internațional)*, Editura Universul Juridic, București, 2015, pp. 397-405, I. Leș, C. Jugastru, (coordonatori), *Tratat de drept procesual civil, Vol. II (Căile de atac, Procedurile speciale, Executarea silită, Procesul civil internațional)*, ed. a II-a, rev. și ad., Editura Universul Juridic, București, 2020, pp. 374-381 etc.

⁷ Fl. G. Păncescu, *Drept procesual civil internațional*, Editura Hamangiu, București, 2014, pp. 261-264, C.P. Buglea, *Dreptul internațional privat: din perspectiva reglementărilor europene aplicabile în domeniu și a Codului civil român*, ed. a III-a rev. și

pragului valoric maximal al procedurii și se amintește de propunerea avansată în doctrină de a mări plafonul până la 20.000 de euro, autorii se grupează în două tabere: unii înregistrează opinia, fără a se pronunța în vreun fel, concentrându-se pe dispozițiile dreptului U.E.⁸, în vreme ce alții o resping, considerând că reglementarea procedurii europene a somației de plată face inutilă această sporire⁹. Opoziția categorică față de propunerea de ridicare a pragului valoric maximal ignoră diferențele funcționale dintre cele două proceduri europene. Somația de plată europeană a fost concepută ca o procedură menită să evite formalitățile exequatur-ului în cazul creanțelor necontestate, certe, lichide și exigibile, izvorâte cu precădere dintr-un contract, în vreme ce procedura europeană a cererilor cu valoare redusă este o procedură jurisdicțională simplificată menită să consacre într-o hotărâre, scutită de exequatur, un drept de creanță de până în 5000 de euro, indiferent de izvorul său juridic și contestat de debitor. În tot cazul, doctrina românească ignoră ideea centrală a prezentului articol, adică sporirea pragului valoric maximal impus de Codul de procedură civilă pentru aplicarea procedurii interne a cererilor cu valoare redusă, fie prin actualizarea lui în raport cu rata inflației, fie prin fixarea lui la cuantumul prevăzut de dreptul U.E..

3. Modele europene

Un studiu comparativ redactat pentru Comisia Europeană, în 2013, concluziona că 21 state-membre¹⁰ aveau proceduri speciale interne pentru cererile cu valoare redusă¹¹. Pentru a fi catalogată drept “redusă”, creanța pretinsă trebuia să respecte un prag maxim care varia de la 600 euro (în Germania), la 25 000 de euro (în Olanda), cu o medie în jur de 4400 de euro¹².

ad., Editura Universul Juridic, București, 2021, pp. 229-231, Ș. Al. Stănescu, *Procesul civil internațional*, Editura Hamangiu, București, 2017, pp. 179-182.

⁸ A. Circa, *Capitolul IV. Eficacitatea hotărârilor străine* în I. Leș, C. Jugastru, (coordonatori), *Tratat de drept procesual civil, Vol. II (Căile de atac, Procedurile speciale, Executarea silită, Procesul civil internațional)*, ed. a II-a, rev. și ad., Editura Universul Juridic, București, 2020, pp. 934-935.

⁹ S. Popovici, *Executarea silită transfrontalieră: instrument de consolidare a creditului*, Editura C. H. Beck, București, 2015, nota de subsol 2, p. 277 și S. Popovici, *Drept internațional privat*, Editura C.H. Beck, București, 2019, nota de subsol 3, p. 164

¹⁰ Între aceste state figura și Marea Britanie. Danemarca și Croația nu au fost cuprinse în document.

¹¹ Deloitte, *Assessment of the socio-economic impacts of the policy options for the future of the European Small Claims Regulation* (European Commission 2013), p. 53, la: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/1eeb379b-8ccc-4f00-9dda-04da21f9bf67>, accesat 4.10.2021.

¹² R. Maňko, *op. cit.*, p. 4.

Totuși, diferențele între procedurile interne erau foarte mari, variind de la o simplă dispoziție ce îi îngăduia judecătorului să simplifice procesul până la proceduri speciale cu reguli proprii de înmânare de documente, de administrare de probe și cu căi specifice de atac¹³.

Pentru simplificarea situației reclamantului într-un litigiu transfrontalier privind o creanță cu valoare mică, a fost instituită, prin Regulamentul (UE) nr. 861/2007¹⁴, procedura europeană a cererilor cu valoare redusă. Aceasta se constituie într-o alternativă la procedurile interne speciale în vigoare în statele-membre¹⁵. Regulamentul lasă clarificarea unor chestiuni importante (precum competența jurisdicțională internă, evaluarea valorii obiectului, taxele, administrarea probelor sau înmânarea documentelor) pe seama reglementărilor interne ale fiecărui stat-membru.

Pragul valoric maxim până la care o cerere se poate judeca în procedura instituită prin Regulamentul (UE) nr. 861/2007 a cunoscut o interesantă evoluție. Astfel, conform redactării inițiale a art. 2 alin.1, regulamentul se aplica în materie civilă și comercială, în cauzele transfrontaliere, indiferent de natura instanței, atunci când valoarea cererii fără sa se ia în considerare dobânzile, cheltuielile și alte costuri, nu depășea 2000 de euro în momentul primirii formularului de cerere de către instanța competentă. În 2015, Regulamentul (UE) 2015/2421¹⁶ și-a propus să majoreze plafonul valoric în scopul utilizării plenare a acestei proceduri simplificate și a unor căi de atac eficiente și rentabile de către întreprinderile mici și mijlocii și în scopul consolidării încrederii consumatorilor și întreprinzătorilor în tranzacțiile transfrontaliere¹⁷. Astfel, a fost modificat art. 2 alin.1 al Regulamentului (UE) nr. 861/2007, dobândind următoarea formulare: "Prezentul regulament se aplică în cauzele transfrontaliere, astfel cum sunt definite la art. 3, în materie civilă și comercială, indiferent de natura instanței, atunci când valoarea cererii fără sa se ia în considerare dobânzile, cheltuielile și alte costuri, nu depășește 5000 de euro în momentul primirii formularului de cerere de către instanța competentă..."¹⁸. Acest nou prag valoric a intrat în vigoare pe 14 iulie 2017¹⁹. Prin urmare, pragul valoric maxim al procedurii

¹³ *Ibidem*.

¹⁴ A fost publicat în J.O. L199/1, 31.7. 2007 și a intrat în vigoare pe 1 ianuarie 2009 în toate statele membre, cu excepția Danemarcei. A se vedea și R. Mańko, *op. cit.*, p. 7.

¹⁵ R. Mańko, *op. cit.*, p. 4.

¹⁶ Publicat în J.O. L341/1, 24.12.2015.

¹⁷ Comisia Europeană, *Culegere de legislație a Uniunii Europene referitoare la cooperarea judiciară în materie civilă și comercială. Supliment la ediția din 2017. Procedura europeană cu privire la cererile cu valoare redusă*, Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, Luxemburg, 2018, p. 48

¹⁸ *Idem*, p. 10.

¹⁹ Potrivit *Document 02007R0861-20170714*, la: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:02007R0861-20170714>, accesat 4.10.2021.

europene a cererilor cu valoare redusă s-a modificat de la 2000 de euro (în perioada 1 ianuarie 2009-13 iulie 2017) la 5000 de euro (14 iulie 2017- prezent).

4. Avantajele revizuirii articolului 1026 Cod Procedură Civilă

Publicat pentru prima dată în Monitorul Oficial, Partea I, Nr. 485/15 iulie 2010²⁰, Codul de procedură civilă (Legea nr. 134/2010) a introdus, cu titlu de noutate legislativă, trei proceduri speciale: evacuarea din imobilele deținute sau ocupate fără drept, procedura privitoare la înscrierea drepturilor dobândite în temeiul uzucapiunii și procedura cu privire la cererile de valoare redusă²¹. Modelul procedurii cererilor cu valoare redusă l-a constituit Regulamentul (UE) nr. 861/2007. Dar, spre deosebire, de regulament (care la data respectivă se aplica litigiilor al căror obiect nu depășea 2000 de euro), reglementarea românească se aplica cererilor a căror valoare era mai mică sau egală cu 10.000 de lei²². Într-adevăr, potrivit art. 1009 Cod pr. civ. (renumerotat, în 2015, fără alte modificări, ca art. 1026), procedura cu privire la cererile de valoare redusă se aplică atunci când valoarea cererii, fără a se lua în considerare dobânzile, cheltuielile de judecată și alte venituri accesorii, nu depășește suma de 10.000 de lei la data sesizării instanței.

De ce se subliniază în expunerea de motive că reglementarea românească a cererilor cu valoare redusă diferă de cea din regulament, domeniul ei extinzându-se până la valoarea a 10.000 de lei? Cât însemnau, în euro, cei 10.000 de lei prevăzuți în art. 1009 Cod pr. civ. (art. 1026 de azi) la data primei publicări a legii în Monitorul Oficial (15 iulie 2010)? Potrivit Arhivei Cursului Valutar BNR²³, pe 15 iulie 2010, un euro reprezenta 4,2594 lei. Împărțind cei 10.000 de lei la 4,2594 vom obține suma de 2.347, 74 euro²⁴. Dar în luna respectivă, leul a avut o tendință de ușoară apreciere față de euro. De aceea, este necesar să folosim pentru conversia valutară, cursul mediu anual de schimb al euro în 2010, stabilit

²⁰ Republicat, apoi, de două ori, în M. Of. nr. 545/3 august 2012 și în M.Of. nr. 247/10 aprilie 2015. A se vedea *Fișa Legii nr. 134/2010* la: http://cdep.ro/pls/legis/legis_pck.frame, accesat 5.10.2021.

²¹ *Expunere de motive proiect Lege privind Codul de procedură civilă, forma transmisă Parlamentului*, p. 20, la: http://old.just.ro/Sectiuni/PrimaPagina_MeniuDreapta/ProiectulnouluiCoddeProcedur%C4%83Civil%C4%83/tabid/648/Default.aspx, accesat 5.10. 2021.

²² *Ibidem*.

²³ *Arhiva Curs BNR. Curs valutar (exprimat în Ron) comunicat în data de 15 iulie 2010* [Online] la: <https://www.cursbnr.ro/arhiva-curs-bnr-2010-07-15>, accesat 5.10.2021.

²⁴ Pragul valoric maxim românesc al procedurii cererilor cu valoare redusă era evaluat, în 2013, de Deloitte ca fiind 2.303, 98 euro. A se vedea Deloitte, *op. cit.*, p. 53.

de Banca Națională a României²⁵. Împărțind suma de 10.000 de lei la 4,2099 lei obținem valoarea de 2.375,35 euro. Cât înseamnă această sumă în lei, la data redactării acestui articol (octombrie 2021)? Având în vedere că, pe 11 octombrie, un euro era echivalent cu 4,9486 lei, suma menționată reprezintă 11.754,65701 lei. Acesta ar fi pragul valoric maximal al procedurii românești a cererilor cu valoare redusă, obținut prin intermediul evoluției istorice a cursului de schimb al monedei euro.

Pe de altă parte, în toate cercetările economice care se întind pe o lungă perioadă de timp, se cuvine să se ia în considerare și rata inflației care erodează puterea de cumpărare a monedei (monedelor) studiate. Chiar moneda euro s-a devalorizat în perioada analizată de noi (2010-2021), cea mai mare rată a inflației, din septembrie 2008 încoace, înregistrându-se în septembrie 2021²⁶. În cele ce urmează vom actualiza suma de 10.000 de lei menționată, în 2010, în art. 1009 Cod pr. civ. (art. 1026 de azi) cu rata inflației.

Un concept central al operațiunii de actualizare a unei sume de bani, îl reprezintă indicele prețurilor de consum (IPC). Acesta poate fi definit ca o măsură a evoluției de ansamblu a prețurilor mărfurilor cumpărate și a tarifelor serviciilor utilizate de către populație, într-o anumită perioadă (denumită perioada curentă), față de o perioadă de referință²⁷. Acest indice se calculează doar pentru bunurile și serviciile consumate direct de către populație. El nu cuprinde: consumul din resurse proprii, cheltuielile cu caracter de investiție și acumulare (inclusiv ratele de asigurare), dobânzile plătite la credite, amenzile, impozitele ș.a. precum și cheltuielile aferente muncii pentru producția agricolă a gospodăriilor individuale. Indicele prețurilor de consum este, cu alte cuvinte, o metodă de măsurare în linii mari a prețurilor unui model de cheltuieți fixe²⁸. Fiind cea mai cunoscută măsură a evoluției generale a prețurilor, IPC-ul este utilizat de către Guvern și de mediul de afaceri pentru ajustarea veniturilor, pensiilor, taxelor în funcție de evoluția prețurilor (clauze de escaladare sau de indexare). IPC-ul este calculat cu periodicitate lunară (începând cu octombrie 1990) de către Institutul Național de Statistică. Această instituție calculează următoarele tipuri de IPC: total, pentru mărfuri alimentare, pentru mărfuri

²⁵ Cursul mediu de schimb al euro pentru 2010 a fost preluat de la *Raport statistic. Curs de schimb al pieței valutare-serii anuale* [Online], la: <https://bnr.ro/Raport-statistic-606.aspx>, accesat 5.10.2021.

²⁶ Agerpress, *Inflația în zona euro a ajuns la cel mai ridicat nivel din ultimii 13 ani* (1.10.2021) [Online], la: <https://wwwb.agerpres.ro/economic-extern/2021/10/01/inflatia-in-zona-euro-a-ajuns-la-cel-mai-ridicat-nivel-din-ultimii-13-ani--789139>, accesat 11.10.2021;

²⁷ *Termenul zilei. Indicele prețurilor de consum*, [Online] la: <https://www.financialmarket.ro/terms/indicele-preturilor-de-consum/>, accesat 11.10.2021.

²⁸ Institutul Național de Statistică, *Indicele prețurilor de consum-Anual*, [Online] la: <http://statistici.insse.ro/shop/?page=ipca1&lang=ro>, accesat 11.10.2021.

nealimentare și pentru servicii (aici fiind incluse plafoanele valorice maxime ale procedurii cererilor cu valoare redusă, asemeni altor praguri valorice prevăzute de Codul de procedură civilă pentru stabilirea competenței materiale). IPC-ul este esențial pentru calcularea ratei inflației, după următoarea formulă:

$$\text{Rata inflației} = \text{IPC} - 100 \text{ }^{29}.$$

Actualizarea unei sume de bani folosind IPC-ul se poate face cu ajutorul a două formule:

doar cu ajutorul IPC-ului:

$$\frac{\text{suma inițială de actualizat} \times \text{IPC}}{100}$$

sau utilizând rata inflației³⁰:

$$\frac{\text{suma inițială de actualizat} \times \text{rata inflației}}{100} + \text{suma inițială de actualizat}$$

Indiferent de formula folosită, rezultatul actualizării este același în privința întregului, putând diferi, uneori zecimale, din cauza rotunjirii induse de publicarea ratei inflației cu o zecimală, în vreme ce IPC-ul este publicat cu două zecimale.

Așa cum am anticipat, mai sus, pentru actualizarea sumei de 10.000 de lei menționată în art. 1026 Cod procedură civilă, ca prag valoric maximal până la care se poate utiliza procedura alternativă românească a cererilor cu valoare redusă, vom folosi indicele prețurilor de consum pentru servicii, perioada curentă fiind 2020³¹, iar cea de referință 2010. Potrivit Institutului Național de Statistică, acesta este 128,84%. Prin urmare, rata inflației în perioada 2010-2020 este de: $128,84 - 100 = 28,84\%$. Cunoscând IPC-ul serviciilor și rata inflației în perioada 2010-2020, vom actualiza suma de 10.000 de lei, urmând formulele de mai sus:

$$\text{a) } \frac{10.000 \times 128,84}{100} = 12.884,00 \text{ lei}$$

$$\text{b) } \frac{10.000 \times 28,84}{100} + 10.000 = 12.884,00 \text{ lei.}$$

Având în vedere dispozițiile art. 137 alin. (2) din Constituția României care prevede că moneda națională este leul, considerăm că metoda de actualizare cu

²⁹ *Ibidem.*

³⁰ *Ibidem.*

³¹ La data redactării articolului, octombrie 2021, ultimul IPC calculat de I.N.S. era cel pe anul 2020.

ajutorul IPC (și al ratei inflației) are un fundament legal mai solid decât cea prin raportare la cursul euro.

Din cele de mai sus, se observă că, respectând intenția legiuitorului din 2010, domeniul de aplicare al procedurii speciale alternative a cererilor cu valoare redusă trebuie extins de la 10.000 de lei la cel puțin 12.884 de lei. Prin urmare, art. 1026 Cod pr. civ. trebuie revizuit în acest sens. Astfel, s-ar garanta utilitatea acestei proceduri speciale, facultative, abreviate, standardizate și contencioase³² și în condițiile devalorizării leului în cei unsprezece ani de la instituirea ei. Justiția civilă ar continua să fie la îndemâna justițiabililor (profesioniști sau consumatori).

Actualizarea pragului valoric maximal prevăzut de art. 1026 Cod pr. civ. va suscita dezbateri, stimulate de art. 4 al aceluiași cod. Astfel, art. 4 Cod pr. civ. dispune că, în materiile reglementate de cod, normele obligatorii ale dreptului Uniunii Europene se aplică în mod prioritar, indiferent de calitatea sau de statutul părților. Cu alte cuvinte, în materia cererilor privind drepturi de creanță cu valoare redusă, prevederile Regulamentului (UE) nr. 861/2007, așa cum a fost modificat prin Regulamentul (UE) 2015/2421, vor avea prioritate. Având în vedere că Regulamentul (UE) nr. 861/2007 vizează litigii transfrontaliere privind cereri cu valoare redusă, el nu va înlocui prevederile românești din articolele 1026-1033 Cod pr. civ., acestea având vocația de a governa procedura internă în materie. Totuși, în temeiul supremației ordinii juridice europene, procedura internă românească a cererilor cu valoare redusă trebuie armonizată cu procedura europeană aplicabilă în litigii transfrontaliere. Cu alte cuvinte, articolele 1026-1033 trebuie aplicate în lumina reglementărilor procedurale prevăzute în Regulamentul (UE) nr. 861/2007³³. Deducem, astfel, că și pragul valoric maximal prevăzut în art. 1026 Cod pr. civ. se cuvine a fi armonizat cu cel din art. 2 alin. (1) al regulamentului (5000 de euro). Doar în acest fel, justițiabilii români s-ar bucura și pe plan intern de facilitățile conferite lor de reglementările europene (domeniul extins al procedurii speciale, dezbaterile orale prin intermediul mijloacelor de comunicare la distanță, etc.).

Fixând plafonul valoric maximal la echivalentul în lei a 5000 de euro, s-ar atinge și un alt obiectiv: cel al asigurării supleței și coerenței dreptului românesc. El va avea o singură procedură specială alternativă în materie de drepturi de creanță cu valoare redusă, susceptibilă a fi aplicată atât în litigii interne cât și transfrontaliere. Mai mult, procedând astfel, se va păstra intenția inițială a autorilor Codului de procedură civilă de a permite utilizarea procedurii speciale

³² I. Leș, C. Jugastru (Coordonatori), *op. cit.*, pp. 376-377.

³³ Pentru detalii privind supremația ordinii juridice europene și a efectului pe care aceasta o exercită asupra dreptului național, inclusiv asupra dezvoltării dreptului național, a se consulta I. Rebeca, *Drept internațional privat european*, Editura Hamangiu, București, 2019, pp. 9 și 511-512.

a cererilor cu valoare redusă peste pragul valoric impus de Regulamentul (UE) nr. 861/2007 în redactarea sa din 2010 (2000 euro³⁴).

Extinderea plafonului valoric la 5000 de euro ar afecta, cumva, competența jurisdicțională materială, conferită judecătoriei de art. 1028 alin. (1) Cod pr. civ.? La data redactării acestor rânduri (14 octombrie 2021), un euro este cotate de Banca Națională a României la 4,9488 lei³⁵. Așadar, 5000 de euro înseamnă 24.744 de lei. Cum potrivit art. 94 pct. 1 lit. k Cod pr. civ., judecătoriile sunt abilitate să judece orice alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 200.000 lei, indiferent de calitatea părților, punerea în practică a tezei susținute de noi nu ar afecta arhitectura sistemului de competențe a instanțelor judecătorești, păstrând echilibrul atât de dificil de menținut între imperativul accesului la justiție al cetățeanului și nevoile sistemului judiciar³⁶. Astfel, ar crește utilitatea procedurii cererilor cu valoare redusă. În 2020, cererile cu valoare redusă reprezentau doar 6,6 % din totalul cauzelor civile nou intrate pe rolul judecătoriilor (care dețineau o pondere de 49,4% din totalul dosarelor intrate la judecătoria)³⁷.

5. Concluzii

Din cele prezentate mai sus, concluzionăm că se impune extinderea domeniului de aplicare al procedurii interne românești a cererilor cu valoare redusă, prin actualizarea sumei de 10.000 de lei prevăzută de art. 1026 Cod pr. civ. cu rata inflației. Astfel, s-ar păstra accesul publicului la această procedură simplificată în condițiile devalorizării leului din ultimii ani. Cea mai înțeleaptă soluție ar fi ridicarea plafonului maximal al procedurii interne a cererilor cu

³⁴ 2000 de euro reprezentau 9.897,2 lei, pe 27 octombrie 2021, la un curs de 4,9486 lei, un euro. Deci, păstrând actuala redactare a art. 1026 Cod pr. civ., din cauza devalorizării leului, intenția legiuitorului nu mai poate fi respectată.

³⁵ Potrivit *Banca Națională a României* [Online], la <https://bnr.ro/Home.aspx>, accesat 14.10.2021.

³⁶ Pentru corecțiile aduse de Curtea Constituțională și de Înalta Curte de Casație și Justiție normelor de competență interne statornicite de Codul de procedură civilă a se vedea N.H. Țiț, *Evoluția reglementărilor referitoare la competența instanțelor judecătorești în materie procesual-civilă prin raportare la jurisprudența Curții Constituționale și Înaltei Curți de Casație și Justiție* în Studii și Cercetări Juridice, Anul 9 (65) Nr. 4, Octombrie-Decembrie 2020, pp. 487-499.

³⁷ Consiliul Superior al Magistraturii, *Raport privind starea justiției. 2020*, pp. 30-31, la: <https://www.csm1909.ro/267/3570/Rapoarte-privind-starea-justi%C5%A3iei>, accesat 28.10.2021. Curios este că în raportul din 2019, se menționa drept o cauză a creșterii volumului de activitate a judecătoriilor faptul că sunt multe cereri cu valoare redusă. În acel an, acestea reprezentau 5 % din numărul cauzelor civile nou intrate pe rolul judecătoriilor. Să fie această procedură accelerată de vină pentru păstrarea stocurilor de dosare din anii trecuți la un nivel aproape constant (500.000 de cauze)? Puțin probabil, în opinia mea.

valoare redusă cel puțin la echivalentul în lei al sumei de 5000 de euro. Astfel, pe lângă accesul sporit al justițiabililor s-ar obține și alte două beneficii: s-ar păstra intenția legiuitorului de a asigura un domeniu de aplicabilitate al procedurii mai extins decât cel schițat prin Regulamentul (UE) nr. 861/2007 și pe de altă parte s-ar asigura egalitatea între creditorii drepturilor de creanță cu valoare redusă indiferent de tipul de litigii în care sunt implicați: interne sau transfrontaliere europene.

Mulțumiri

Autorul îi mulțumește doamnei expert contabil judiciar **Teodora Pasere** pentru consultanța în privința metodei actualizării sumelor de bani și pentru verificarea calculelor prezentate în articol.

Referințe

- Agerpress, *Inflația în zona euro a ajuns la cel mai ridicat nivel din ultimii 13 ani* (1.10.2021) [Online]
- Arhiva Curs BNR. *Curs valutar (exprimat în Ron) comunicat în data de 15 iulie 2010* [Online]
- Buglea, C.P., *Dreptul internațional privat: din perspectiva reglementărilor europene aplicabile în domeniu și a Codului civil român*, ed. a III-a, rev. și ad., Editura Universul Juridic, București, 2021
- Circa, A., *Capitolul IV. Eficacitatea hotărârilor străine* în I. Leș, C. Jugastru, (coordonatori), T. Bodoașcă, A. Circa, E. Hurubă, V. Lozneanu, A. Tabacu, *Tratat de drept procesual civil, Vol. II (Căile de atac, Procedurile speciale, Executarea silită, Procesul civil internațional)*, ed. a II-a, rev. și ad., Editura Universul Juridic, București, 2020
- Comisia Europeană, *Culegere de legislație a Uniunii Europene referitoare la cooperarea judiciară în materie civilă și comercială. Supliment la ediția din 2017. Procedura europeană cu privire la cererile cu valoare redusă*, Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, Luxemburg, 2018
- Consiliul Superior al Magistraturii, *Raport privind starea justiției. 2020* [Online]
- Deloitte, *Assessment of the socio-economic impacts of the policy options for the future of the European Small Claims Regulation* (European Commission 2013), [Online]
- Dinu, C. C., *Proceduri speciale în noul Cod de procedură civilă*, Editura Universul Juridic, București, 2013
- Expunere de motive proiect Lege privind Codul de procedură civilă, forma transmisă Parlamentului* [Online]
- Institutul Național de Statistică, *Indicele prețurilor de consum-Anual*, [Online]
- Leș, I., *Reglementări naționale și comunitare privitoare la soluționarea cererilor cu valoare redusă* în Revista română de drept privat, nr. 1/2009
- Leș, I., *Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole*, Editura C. H. Beck, București, 2013
- Leș, I. (coordonator), *Tratat de drept procesual civil, Vol. II (Căile de atac, Procedurile speciale, Executarea silită, Procesul civil internațional)*, Editura Universul Juridic, București, 2015

- Leș, I., Jugastru, C. (coordonatori), *Tratat de drept procesual civil, Vol. II (Căile de atac, Procedurile speciale, Executarea silită, Procesul civil internațional)*, ed. a II-a, rev. și ad., Editura Universul Juridic, București, 2020
- Maňko, R., *European Small Claims Procedure. Legal analysis of the Commission's proposal to remedy weaknesses in the current system* (EuropeanParliamentary Research Service-November 2014), [Online]
- Păncescu, Fl. G., *Drept procesual civil internațional*, Editura Hamangiu, București, 2014
- Popovici, S., *Executarea silită transfrontalieră: instrument de consolidare a creditului*, Editura C. H. Beck, București, 2015
- Popovici, S., *Drept internațional privat*, Editura C.H. Beck, București, 2019
- Raport statistic. Cursul de schimb al pieței valutare-Serii anuale*, [Online]
- Rebeca, I., *Drept internațional privat european*, Editura Hamangiu, București, 2019
- Stănescu, Ș. Al., *Procesul civil internațional*, Editura Hamangiu, București, 2017
- Tabacu, A., *Procedura cu privire la cererile cu valoare redusă și mijloacele procedurale de asigurare a celerității în procesul civil potrivit proiectului Noului cod de procedură civilă* în Revista română de drept privat, nr. 4/2009
- Termenul zilei. Indicele prețurilor de consum*, [Online]
- Țiț, N. H., *Evoluția reglementărilor referitoare la competența instanțelor judecătorești în materie procesual-civilă prin raportare la jurisprudența Curții Constituționale și Înaltei Curți de Casație și Justiție* în Studii și Cercetări Juridice, Anul 9 (65) Nr. 4, Octombrie-December 2020.